

Tarkistuslista tilan henkilö-, omaisuus- ja tuotantoriskien tunnistamiseen

Menestyvät maatalousyrittäjät hyödyntävät kirjallisia suunnitelmia, tarkistuslistoja ja sopimuksia tilan johtamisessa enemmän kuin heikosti menestyvät kollegansa.^a On tärkeää, että esimerkiksi erilaiset riskit tunnistetaan ja niiden varalle tehdään toimenpidesuunnitelmia, mutta tätä ei kannattaisi jättää pelkästään omien pohdintojen ja muistin varaan. Pohdinnat ja suunnitelmat kannattaa tehdä läheisten kanssa.

Alla olevassa tarkistuslistassa on keskeisiä tilan henkilö-, omaisuus- ja tuotantoriskejä eli mahdollisuuksia vahingollisiin tapahtumiin. Riskit voivat kohdistua yksityiselämään, tuotantoon tai molempiin. Lomakkeen toisella puolella on tilaa toimenpidesuunnitelman kirjaamiselle ja lisätietolinkkejä.

	On pohdittu ja löytyy kirjallisena	On pohdittu, mutta ei löydy kirjallisena	Ei ole edes pohdittu, miksi ei?
Henkilöriskit: Miten toimitaan, jos yrittäjää ^b kohtaa...			
1. Tapaturma, josta seuraa pitkä työkyvyttömyys (työssä tai vapaa-ajalla sattuva tapaturma)	☐	☐	☐
2. Sairastuminen, josta seuraa pitkä työkyvyttömyys (fyysinen tai psyykkinen sairaus)	☐	☐	☐
3. Tapaturma tai sairastuminen, josta seuraa pysyvä työkyvyttömyys	☐	☐	☐
4. Kuolema	☐	☐	☐
5. Avioero, avoero tai yhtiön/yrityksen osakasero	☐	☐	☐
Omaisuus- ja tuotantoriskit: Miten toimitaan, jos tapahtuu <u>vakava</u> ...			
6. Tulipalo	☐	☐	☐
7. Koneen tai laitteen rikkoutuminen	☐	☐	☐
8. Tuotantomenetys eläin- tai kasvitautien takia	☐	☐	☐
9. Tuotantomenetys sään ääriolojen takia	☐	☐	☐
10. Vesi- tai sähkökatko	☐	☐	☐
11. Kyberhyökkäys tilan tietoliikennettä ja -verkkoja vastaan	☐	☐	☐
12. Murto, varkaus, ilkivalta tai villieläinvahinko	☐	☐	☐

^aPTT:n, Luken ja TTS:n Smart Farmers -tutkimuksessa selvitettiin maatalousyrittäjien menestymistä ja sitä selittäviä tekijöitä. Tämä tulos perustuu 861 yrittäjän kyselyvastauksiin. Kyselyssä tiedusteltiin muun muassa, mitä keskeisiä tilan johtamiseen liittyviä seikkoja tilalta löytyy kirjallisena. Pelkkää seikkojen pohdintaa ei kyselyssä tiedusteltu.

^b Voi koskea myös osakasta tai muuta tilan toiminnan kannalta keskeisen tärkeää työntekijää.

Toimenpidesuunnitelma: Mitä, milloin, miten ja kenen tulee edistää, jotta toteutuvan riskin aiheuttamia vahinkoja vähennetään? Suunnitelman tekoon on varattava aikaa, ja asian etenemisen tarkastus tulee sopia, jotta se ei pääse unohtumaan.

Lisätietoa aiheesta:

F-Secure. 2023. Mikä on kyberhyökkäys? Verkkoartikkeli. Saatavana: <https://www.f-secure.com/fi/articles/what-is-a-cyber-attack>

Karikallio, H., Lahnamäki-Kivelä, S., Niemi, J., Aalto-Setälä, J., Forsman-Hugg, S., Kujala, P., Karttunen, J. ja Tuure, V.-M. 2022. Menestyvä maatalousyrittäjä hallitsee riskit ja taitaa talouden. PTT Policy Brief 2: 1–6. Saatavana: https://www.ptt.fi/wp-content/uploads/media/julkaisut/smartfarmers_brief.pdf

Lassheikki, M. ym. 2018. Kyberin taskutieto maataloille. Jyväskylän yliopisto ja Maanpuolustuskoulutusyhdistys. 24 s. Saatavana: <https://www.mtk.fi/documents/20143/625673/Kyberopas-maatilat-2019.pdf/1737b6a9-ed06-44d3-78d1-e82d30562d61>

Maatilan yritysturvallisuus ja riskienhallinta. 2023. Täältä löytyy linkki sähköiseen työkaluun ”Maatila RH:n Pro Pilvipalvelut -ohjelmaan. Saatavana: <https://www.sacurima.eu/fi/>

Savonia-ammattikorkeakoulu. 2023. Maavara – Varautumisen työkalut. Saatavana: <https://maavara.savonia.fi/>

Suni, E. (toim.). 2023. Kyberturvallisuus alkutuotannossa – Käsikirja kyberpoikkeamien hallintaan. Jyväskylän ammattikorkeakoulun Elintarviketuotannon ja -jakelun kyberpoikkeamanhallinnan julkaisut, osa 1/3. 48 s. Saatavana: <https://www.theseus.fi/handle/10024/788853>